EROTICKÉ DOBRODRUŽSTVÍ NIKITY OCHALČUKA

Nikita Ochalčuk z Chorzelówky dostal se do Vídně se svým pánem, rytmistrem Filipem hrabětem Kwiatkowskim. Zprvu jej velmi děsilo velkoměsto svým strašným shonem a hlukem, ale brzy našel několik krajanů, kteří jej se shovívavým úsměvem poučili, jak nutno v takovém Babyloně žíti. Okázali mu, jak lze bezpečně a klidným krokem přecházeti nejobávanější křižovatky, v kterých obchodech možno to a to koupiti, a na konec dovedli ho i do hospody v Prátru, kde se v neděli ruští vojáci scházeli, aby buď přátelsky popili, nebo podnikli odtud výpravy do tančíren a jiných temných končin rozkošnického veleměsta. Nikita Ochalčuk dal se všude provésti a na vše se podíval vážnýma, zkoumavýma očima. Potom, vrátiv se domů pozdě k ránu, rozsvítil lampičku ve své komoře, spočítal svoje uhospodařené peníze a potřásl hlavou. Od té doby, setkal-li se s krajany, doprovodil je jenom ke vchodu hospody v Prátru, ale nedal se již nikdy svésti k účasti na jejich nočních toulkách. Neboť Nikita Ochalčuk nespouštěl s mysli svého velkého programu života: doslouží na příští podzim svůj třetí rok, vrátí se do Chorzelówky, ožení se s Manjou, prodají pole, které starý Rachmistrjuk Manji dá, a vystěhují se do Ameriky; budou pracovati a zbo-

hatnou, neboť v Americe zbohatne každý, kdo pracuje; potom, bohati, vrátí se do Chorzelówky, nebude-li se jim v Americe líbiti, zůstanou tam, bude-li tak lépe. Ale do té doby třeba šetřiti každým grošem.

Tak počal Nikita Ochalčuk žíti ve Vídni pravidelný život, nedávaje se rušiti zmatky a pokušeními velkého města. Dopoledne uklízel ložnici a salonek páně rytmistrův, pak si došel do pěšáckých kasáren na oběd, odpoledne pomáhal pánovi při převlékání, a když ten odešel, vyleštil pánovy i svoje boty a sešel na ulici, kde opřen o křídlo domovních dveří stál až do večera a díval se vážně a klidně na tisíce lidí, z nichž jistě každý měl také svoje plány, jako on, jim zcela neznámý Nikita Ochalčuk. Někdy také došel do vzdálených dragounských kasáren, kde měl rytmistr svoje koně, a pohovořil s Janem Lesznickim, který sice také přišel s rytmistrem od pluku, ale jsa Polák, našel si ve Vídni jinou společnost. Původně nepřátelili spolu valně, avšak teď, společně vzdáleni svého pluku a domova, pociťovali potřeby časem spolu promluviti, co asi se děje u eskadrony tam daleko v malém městečku až na podolské hranici; oba huláni pogadali spolu, Nikita Ochalčuk potřepal rytmistrovi dva hnědáky, dal jim po kousku cukru a přikývnuv Janu Lesznickimu na rozloučenou, loudal se dlouhými ulicemi k domovu, rozhlížeje se vážně a poklepávaje rákoskou o holinky, blýskající se jak černé

zrcadlo. Večer sedával ve své komůrce pod lampou, zavěšenou na zdi, slabikoval v sešitech »Misionara«, které mu kdysi o dovolené Manja darovala, a přibližuje je k světlu, zamyšleně prohlížel anděly, držící v kleče baculatýma pažema počáteční písmeny článků, jež vyprávěly o mučení svatých nebo o bohabojných životech dobrých lidí a trestech, stíhajících hříšníky. Potom odestlal pánovi a sám ulehl a usnul, odříkávaje otčenáš.

Sloužil poctivě a žil s pokojným svědomím člověka, který ví, že jest na nebi spravedlivý Bůh, jenž nezapomíná svých věrných. A minul mu podzim jednotvárným, klidným očekáváním chvíle, kdy přestane sloužiti panu rytmistrovi Filipu hraběti Kwiatkowskimu a stane se vlastním pánem.

Přišla zima a Nikita Ochalčuk sotva toho pozoroval, vídaje z okna své komory sníh jen na střechách nádvorních budov, skupených v podivné shluky vysokých, šedivých, smutných zdí. Tu za dlouhých večerů bývalo mu smutno. Natažen na svém kavalci, s rukama pod hlavou skříženýma, vzpomínal na domov a přemýšlel o svém velkém plánu. Snažil se promysliti do poslední podrobnosti, jak všechno provede: jak dojde s matkou k Rachmistrjukovým pro Manju, co všechno bude žádati za věno, jak svatbu vystrojí, aby byla slušná, a přece nebylo třeba mnoho peněz vydati, jak a komu prodá pole a ostatní nepotřebné věci, s kým se poradí, aby ho

agentura při dopravě do Ameriky nepodvedla, kde a čeho se v Americe uchytí — Ale od kterési doby se mu promýšlení nedařilo: stále se mu pletla do myšlenek Manja, ale ne jako rozumná, rady a pomoci schopná žena, ale Manja, jak ji jednou v létě zahlédl při koupání v potoce: nahá, bílá, širokých, oblých boků, mocných, poněkud svislých ňader — ale nahá, především nahá! Nikita Ochalčuk věděl, to že jest hříšná a marná myšlenka, a odháněl ji, říkaje si, že se křesťan žení, aby mu žena rodila křesťanské děti a pomáhala vydělávati na chléb vezdejší, a ne aby jako Turek se s ní ve smilstvu válel na lůžku, avšak marně se bránil; nahá Manja kazila mu všechny výpočty, a jednou přistihl se i při myšlence, že by celý velký plán budoucnosti přenechal čertu, kdyby mu za to z daleké Chorzelówky přinesl Manju a položil ji tu v komůrce na kavalec vedle něho, takovou bílou, silnou a nahou, jak ji tehdy letmo zahlédl olšinami v potoce. Potom se už ani nebránil; jen oči zavíral a toužil, hladově, vztekle toužil po Manji, po nahé, silné, bílé Manji.

Tou dobou — někdy po Novém roce to bylo — dostal rytmistr Filip hrabě Kwiatkowski návštěvu: drobná, veselá, plavovlasá zpěvačka ztratila kdesi engažmá a uhnízdila se v garsonském bytě starého přítele jako zbloudilé, nerozumné, dovádivé kotě. Po prvé spatřil ji Nikita Ochalčuk v rytmistrově posteli, když ráno přinesl pánovi sní-

dani. Rytmistr obouval boty a pravil k Nikitovi, jenž překvapen hleděl na smějící se růžovou tvář na polštáři, obklopenou rozcuchanou spoustou zlatých vlasů: »Tu jsem ti, Nikito, přivedl paní. Dokud u nás zůstane, budeš ji poslouchati jako mne. Až tě zavolá, přineseš čerstvé vody do umyvadla a dojdeš ještě pro jednu snídaní. Rozuměls?« Nikita Ochalčuk srazil ostruhy a odešel do své komory. Chápal, že mu pán poručil poslušnost špatné ženské, a třebaže nikdy nerozumoval o rozkazech svého pána, potřásl nespokojeně hlavou, neboť bylo to po prvé, že jeho pán si přivedl do bytu lehkou ženskou; Nikita Ochalčuk dobře věděl, že má pán ve Lvově nevěstu, jako on má Manju v Chorzelówce, a shledával, že jest velmi nepočestné, podváděti nevěstu s Bůh ví jakou poběhlicí.

Potom rytmistr odešel, a za chvíli zaslechl Nikita Ochalčuk, jak paní v ložnici volá zpívavě: »Nikitoo, Nikitooo —«

Nevrle poslechl a vešel do ložnice. Paní seděla na kraji postele, zabalena do prošívané, modré ložní pokryvky jako nemluvně do peřinky. »Vody, Nikito, vody, Nikito —« volala jako papoušek naučená slova, a celá její růžová a bílá tvářinka s velikýma, jasnýma, modrýma očima smála se tak dětinsky rozmarně, že Nikita Ochalčuk přestal se mračiti a ochotně se chopil umyvadla. Když se s ním zase vrátil, stála paní v pokryvce u zrcadla a dívajíc se na svůj obraz,

prozpěvovala si cosi veselého. Nikita Ochalčuk opět srazil ostruhy a tázal se, má-li již přinésti snídani. Paní se otočila, přicupala k němu drobnými krůčky, odkopávajíc přikrvvku jako malé děvče příliš dlouhou sukni, a postavivši se před ním, zanotovala hlasným kostelním nápěvem: »Nerozumím — nerooozumím — neeerooozuuumím —« Pak se dala do rozpustilého, trilkujícího smíchu a stále se smějíc a prozpěvujíc své »Nerozumím —« počala tančiti kolem stolu, až se mezi rozletujícími se cípy prošívané přikrvvky kmitaly její bosé, bělounké, směšně malinké nohy.

Nikita Ochalčuk se chvíli na ni díval s užaslým úsměvem, potom pokrčil rameny, pomyslil si: »Blázen ženská —« a šel do kavárny pro snídani. Nepustila ho potom již do ložnice, jen skulinou pootevřených dveří vyhlédla a prostrčila ruku, aby převzala od něho podnos se snídaní, a hned zase zamkla dvéře na klíč.

Dlouho trvalo, než konečně ustrojena vyšla. Líbila se Nikitovi Ochalčukovi, jak k němu vešla do komůrky v černém, sametovém plášti, pod velikým, černým kloboukem s dlouhými, bílými pštrosími péry, a jak švitořila cosi v nesrozumitelné své řeči, promísené jednotlivými zkomolenými polskými slovy. Přece pochopil, že má teď ukliditi v pokojích a paní že zase přijde.

Vrátila se po poledni s pánem a zároveň byly přineseny krásné kožené kufry a veliká

krabice. Nikita Ochalčuk musil pomáhati vybírati z nich a do skříní ukládati množství nádherných šatů, šperků a nejrůznějších předmětů a drobností, jichž účelu ani se domysliti neuměl. Avšak usoudil, že paní přece jen asi není Bůh ví jaká poběhlice, když má tolik věcí, jejichž cena je jistě větší, než všech polí, která on dostane s Manjou od starého Rachmistrjuka. A jeho předsudek sedláka přísných mravů zmizel dokona, když k večeři přivlekli nosiči pianino, k němuž paní, sotva bylo v saloně umístěno, usedla, a hrajíc na ně, zazpívala tak krásně a smutně, že Nikitovi Ochalčukovi, stojícímu u dveří, sevřelo se srdce a slzy div z očí nevyhrkly.

Všechno se příchodem paniným změnilo pro Nikitu Ochalčuka.

Paní, drobná, smějící se a zpívající vyplnila všechno jeho bytí. Ráno netrpělivě čekal, až ručičky jeho velkých niklových hodinek dospějí ve svém nepozorovatelném pochodu k číslicím osmé hodiny. Vcházel pak opatrně, neohrabaně po špičkách svých těžkých bot do ložnice, kde paní ještě dlouho po rytmistrově odchodu pospávala. Nestyděla se a neschovávala se už před ním pod prošívanou přikryvku: často, když postavoval podnos se stříbrnými konévkami na noční stolek, zahlédl světle zlaté chloupky v jejím podpaždí, jak protírala titěrnými prstíky rozespalé ještě, ale již usměvavé, modré oči; a Nikita Ochalčuk, klopě roz-

pačitě zraky, tušil pod tenounkou hedvábnou košilkou paninou růžová, sladce malá ňadra. Vracel se pak, kolísaje závratí, do své komory, a usedal na kavalec v podivné, bolestné a přece veselé náladě. Když potom paní ustrojena usedla v saloně k pianinu, hrála a zpívala, a on uklízel v ložnici, vtiskl často svoji chundelatou hlavu do polštáře, na němž před hodinou spočívala zlatá hlavička panina, a semknuv víčka očí, ssál dychtivě rozšířenými nozdrami vůni zanechanou jejími vlasy, zatím co přivřenými dveřmi linuly k němu melodie panina zpěvu, okouzlující jej smutnou rozkoší.

Pokorně sloužil Nikita Ochalčuk paní, neodvažuje se pozdvihnouti k ní zraků, naplněných neuvědoměnou ještě touhou. Nepřemýšlel ještě o tom, co mu dnem i nocí svíralo hruď, ale měl neurčitý, znepokojivý pocit, že se v něm připravuje cosi velikého. Na Chorzelówku, Ameriku, Manju, na vše zapomněl. Nezabýval se již svým velkolepým programem, celá budoucnost, pomyslil-li někdy na ni, jevila se mu náhle odsunuta do mlhavé dálky a neměl pro ni nijakého zájmu. A Manja, bílá, silná, nahá Manja přestala bouřiti svojí hříšnou dráždivostí jeho mladou krev, která jako by v předtuše jiné, sladší a krásnější rozkoše u zlověstném tichu protékala žilami jeho údů, ohromovaných každou myšlenkou na drobnou, zlatovlasou paní.

Když paní zpívala své písně, které nebyly

veselé jako její smích, ale krásně, velebně smutné a jindy zas jásavě radostné jako slavnostní zpěvy o velkých svátcích ve lvovské kathedrále, přikrádal se Nikita Ochalčuk ke dveřím salonu a se sepiatýma rukama poslouchal pln vroucí zbožnosti. A bylo mu tak teskno a tak radostno, jako by stál před zamknutou nebeskou branou, hříšný a doufající; a cosi nutilo ho pokleknouti na prahu na kolena, pokřižovati se a pohybovati rty jako v modlitbě.

Jednou zavolala ho paní. Byla oblečena k vycházce. V saloně bylo již polotemno, jen od mřížkových dvířek kamen šířil se proud rudého světla. Paní pozdvihla svůj sametový plášť a postavila svoji malinkou nohu v nezapiatém střevíčku na trnož židle; lakový střevíček se leskl v záři ohně jako malé, černé, číhající zvířátko. Paní hovořila a ukazovala na střevíček. Nikita Ochalčuk dlouho se díval na malé, černé zvířátko, než pochopil, že má zapnouti knoflíčky. Rychle klekl a jal se neobratnými, třesoucími se prsty zapínati řadu blysknavě černých knoflíčků. Těžká, přetěžká práce to byla pro Nikitu Ochalčuka. Čarovná vůně paninych šatů jej dusila a omamovala. Paní hovořila, a on slyšel její hlas jakoby s nesmírné výše a rozuměl jen, že říká, že je hloupý; ale věděl, že to není nadávka, neboť panin hlas byl tak tiše laskavý, že se Nikita Ochalčuk sklonil až k zemi a nábožně políbil malinký střevíček. Paní se tichounce zasmála a po-

hnula nohou tak, že se její koleno lehce přitisklo k jeho rameni. Nikitovi Ochalčukovi zkameněly ruce i nohy leknutím. Ale paní se zase zasmála, řekla cosi, a odtáhnuvši nohu, jejíž střevíček byl už skorem docela zapiatý, postavila druhou nohu na šíji Nikity Ochalčuka, shýbnula se a sama rychle a obratně zapínala si knoflíčky druhého střevíčku. Nikita Ochalčuk viděl těsně před svýma očima paninu štíhlou nohu v černé, jemňounké punčoše, jejímž pletivem prosvítala bílá kůže. Jako ve snu pozdvihl pomalu svoji ruku a opatrně, polehoučku pohladil několikráte průsvitnou, hebkou punčochu. Paní se zachvěla, hned však se divně zasmála a klepla podešvem svého střevíčku lehce do hlavy Nikity Ochalčuka, odskočila, a prozpěvujíc, odešla.

Nikita Ochalčuk zůstal jako beze smyslů dlouho klečeti na zemi s hlavou sklopenou, jak mu ji úder panina střevíčku sklonil. Pak se těžce sebral a potácivě vrátil se do komory. Klesl na kavalec a ležel ve tmě bez hnutí jakoby omráčen. Byla již noc, když se náhle vzchopil. Slyšel harašení klíče ve dveřích, kroky a hovor pána s paní. Jako divý vrhnul se ke dveřím, ale hned zase se vzpamatoval. Zaskřípěl zuby a zarývaje nehty do hlavy, sklesl zpět na kavalec. Slyšel, jak za zdí, v ložnici, paní hovoří a pán se směje. Představil si, jak se paní teď svléká, odhazuje kus šatu po kuse na pohovku, uléhá a v tenounké, poloprůhledné košilce

přitahuje na sebe modrou, prošívanou přikrývku. Jako by jeho oči pronikaly zdí, viděl, jak rytmistr usedá na lůžku vedle paní, otáčí knoflík elektrické lampy na nočním stolku a ve tmě tiskne do náruče drobné, štíhlé tělo panino. Nikita Ochalčuk sténal bolestným vztekem žárlivosti. Napadlo mu, že za kamny leží sekera; že by bylo možno za chvíli, až pán a paní usnou, se sekerou v ruce tiše se vkrásti do ložnice, až k lůžku, rychle otočiti knoflík lampy a roztíti sekerou pánovu hlavu; potom že by byla paní jeho. Nikita Ochalčuk se zachvěl rozkoší: opravdu by bylo možno — Ale v zápětí se zděsil. Svatý Bože! Nač myslí! Co se s ním děje! Jektaje zuby, padl Nikita Ochalčuk na kolena a modlil se k Bohorodičce, aby ho ochránila před ponoukáním zlých duchů. Dlouho, strašlivě dlouho trvalo, než se Matka Boží slitovala, a než Nikita Ochalčuk, kleče na studených dlažkách komory, usnul s hlavou sklesiou na slamník mezi sepiaté ruce.

Ráno Nikita Ochalčuk neměl zmužilosti, aby pohlédnul do tváře svého pána. Byl by rád před ním klekl a objal jeho nohy, aby kajícně prosil za odpuštění svého hříchu, avšak neodhodlal se k tomu. Potom, když pán odešel, zmocnila se ho nesmírná úzkost: co bude, až paní zavolá, a on vejde a spatří ji? Představil si ji, jak ji denně vídal: s nahýma pažema, s nedostatečně zahalenou hrudí, mnoucí si titěrnými prstíky rozespalé

oči, s drobným, pod modrou pokryvkou neurčitě se rýsujícím tělem, protahujícím se pomalým, lenivým pohybem, při němž její ňadra napínala lehounké hedvábí košile, že její bělost přijala zřetelný odstín jejich růžova; s úzkostí pozoroval, že jím zase počíná lomcovati hříšně chtivá touha po paninině drobném, štíhlém těle. Ne, nesmí vejíti do ložnice. Ale pak, když při rozhodnutí, že, nechť se děje, co děje, neuposlechne ani volání panina, dokud nebude pána doma, pocítil bolestnou lítost, že nemá již paní spatřiti tak, jak ji nejraději, se srdcem tajnou rozkoší bušícím, denně vídal, hledal důvody, aby mohl své odhodlání zvrátiti. Pravil si, že nesmí paní nechati o hladu, že by si paní, kdyby se ho nedovolala, stěžovala pánovi, a tomu že by se musil se vším přiznati; avšak na konec se ustanovil, že donese paní snídani, ale postaví podnos ne na noční stolek, nýbrž na stůl tak, aby nemusil — aspoň ne zblízka — na lůžko pohlédnouti. Rozradostněn, že se mu podařilo najíti tak moudré rozřešení, nečekal už ani na osmou hodinu, přinesl z kavárny snídani a pokřižovav se ještě přede dveřmi, vešel do ložnice, jež jako vždy zrána po odchodu pánově zůstala osvětlena lampou na nočním stolku, ač se do ní spuštěnými záclonami už bílý den vtíral. Nikita Ochalčuk, vraště obočí a nespouštěje zraků se stříbrných konévek, postavil podnos na stůl prostřed pokoje a obrátil se ke dveřím. Učinil však

sotva dva kroky a zastavil se nerozhodně: spí paní ještě, že jest tak ticho? Což, aby se přece podíval? Jen zcela malinko, kratičce —? Neodolal. Obrátil se a pohlédnul k lůžku. Paní opravdu spala. Ale, svatý Bože! Modrá, prošívaná pokryvka byla odsunuta ke koberci ke zdi, a Nikita Ochalčuk viděl celé tělo panino, jen tenkým hedvábím košile zakryté. Nikita Ochalčuk vytřeštil oči. Okamžik stál ztrnule na místě, potom, zachvácen říjivostí pouta setřásšího divocha, plížil se k posteli s očima krví podlitýma, s horkým dechem supavě procházejícím rozšířeným chřípím, s pootevřenými, zaťaté zuby odhalujícími rty, s prsty křečovitě ztuhlými ve vzpřažené dravčí drápy. Naklonil se nízko nad spící, chtivě ssál vůni vystupující z jejích vlasů. Panina tvář, napolo ke stěně obrácená, se usmívala, a brvy jejích přivřených očí se nepatrně chvěly. Nikitovi Ochalčukovi napadlo, že paní snad ani nespí. Avšak nedbal toho. Vsunul třesoucí se ruku pod hedvábí lehkým dechem ňader pozdvihující se košile paniny a dotknul se jejího těla bázlivým, laskajícím přilnutím dlaně. Paní otevřela oči, vykřikla hněvivě a pozdvihla se na lůžku. Nikita Ochalčuk uleknut ustoupil na krok dozadu, ale pochopil v témž okamžiku, že paní nespala, že vědomě vystavila svoje tělo jeho očím, aby jej podráždila, jako dráždívají rozpustilé děti šelmu, bezpečně uzavřenou železnou mříží. Paní přitáhla si rychlým po-

hybem přikryvku až po bradu a ukazujíc rukou na dveře, řekla polohlasně, ale velitelsky: »Ven!« Ale Nikita Ochalčuk se nehýbal. Jeho sedlácká chytrost mu napovídala, že paní sama překročila mez, dělící ji od něho, a on že teď již beztrestně, beze strachu smí po ní sáhnouti. Hleděl na ni vpadlýma, krví podlitýma očima, a paní počala chápati, že příliš neobezřetně si hrála s tímto medvědem, který nyní, cítě, že není pro něho již mříže, pozvedá své tlapy, aby ji jimi sevřel do svého strašlivého a hnusného objetí. Nikita Ochalčuk se blbě zasmál, přikročil těsně k lůžku a sáhnul svojí širokou rukou po panině velitelsky vztažené paži. Panina paže rychle, jakoby uťata, sklesla bezvládně na pokryvku a modré, hněvivé oči naplnily se slzami hrůzy. A Nikita Ochalčuk beze slova strhnul přikryvku a s nejapnou surovostí těžkopádného zvířete vrhl se na drobné, štíhlé panino tělo.

Potom, ještě zmámen prvním, jako tajemná, sladká bouře jeho žilami se přehnavším ukojením rozvášněné krve, zdvihl se těžce a neschopen myšlenky zůstal státi před lůžkem, upíraje ztupělé zraky na zbledlou tvář paninu, která se zavřenýma očima a chvějícími se rty spočívala nehybně na polštáři, obklopena rozpoutanými, zlatě plavými vlasy.

Paní otevřela pomalu oči, upřela je na Nikitu Ochalčuka, a zase, pozdvihnuvši nahou paži, ukázala na dvéře a řekla tiše a

velitelsky: »Ven!« A Nikita Ochalčuk se poslušně obrátil a vyšel nejistým krokem opilce z ložnice. Ve své komoře vrhl se na slamník a upadl do těžkého spánku.

Až po poledni se probudil. Mechanicky, s tupou hlavou vstal a šel poklízeti. Teprve, když spatřil spustošené lůžko, rozpomenul se na vše, co se ráno sběhlo. Zmocnil se ho veliký strach. Děsily jej naivní představy trestů, které ho očekávají, poví-li paní pánovi, čeho se dopustil. V prvním zděšení pomýšlel na okamžitý útěk. Ale pak zase zvítězila jeho sedlácká chytrost: paní bude mlčeti, neboť je sama vinna. V zimničném chvatu jal se uklízeti, aby byl byt v pořádku, než se pán vrátí. A sotva byl hotov, přišel pán s paní. Nikita Ochalčuk, stoje u dveří své komory, mumlal zmatenou modlitbu, netroufaje si vejíti do pokoje, aby pomáhal panstvu při odkládání šatu. Rytmistr musil ho zavolati. Vešel s třesoucími se koleny, hned však poznal, že pán ničeho neví. Na paní neodvážil se pohlédnouti, cítil však, že i ona vyhýbá se pohledu na něho. Posloužil pánovi při převlékání a rychle zase zalezl do své komory. Nebyl však uklidněn. Znepokojovala jej otázka, jak bude dále, i když paní ani později ničeho nepoví; jak před ni zítra ráno, až bude zase sama, předstoupí? Polekal se, neboť cítil, že opět se v něm probouzí touha po panině tělu. Brzy zapomněl na všechen strach a v živé vzpomínce znovu zakoušel prudké, omamné roz-

koše svého prvního objetí ženy. Když potom pán s paní odešli, vyběhl ven a do noci se potuloval odlehlými ulicemi a zasněženými, opuštěnými sady, kochaje se smilnými představami své rozjitřené fantasie. V noci, po návratu panstva, zase trpěl muka žárlivosti. Ale nepomýšlel již na sekeru, kterou by bylo možno pána vedle drahého, drobného, štíhlého panina těla zabíti; říkal si: »Ráno, ráno — až bude zase sama —«

A ráno opravdu, když byla sama, přinesl, opět klopě zraky a chvěje se, podnos se stříbrnými konévkami do ložnice a postavil jej na stůl prostřed pokoje. A paní zase ležela se zavřenýma očima na lůžku vedle odhrnuté modré prošívané přikryvky, a Nikita Ochalčuk zase přistoupil k ní s očima krví podlitýma, s rozšířeným chřípím a křečovitě vzpřaženými prsty; avšak paní neotevřela svých modrých očí, ani nevzkřikla a neukázala hněvivě paží na dvéře, když se jeho třesoucí ruka opatrně a chtivě dotkla jejího těla. Nikita Ochalčuk se tiše, chytře usmál a ne již s nejapnou surovostí těžkopádného zvířete, ale s vítěznou bezohledností zkušeného milence vrhl se na spící paní.

Ani, když zase zmámen uprchlou rozkoší stál vedle lůžka, nepohnula sebou paní. Nikita Ochalčuk díval se na ni chvíli nechápavě, pak po špičkách, jako by opravdu věřil, že se neprobudila, vykradl se z ložnice a ulehnuv na kavalci, usnul.

A tak bylo nyní den co den.

Život Nikity Ochalčuka stal se nepřetržitým, pravděnepodobným, horečným snem. Nebyl schopen myšlení; cítil jenom. Divokou touhu, šílenou rozkoš a smrtelnou mdlobu cítil. Tyto tři pocity jeho nervů střídaly se denně s příšernou přesností a ničily jeho duši a tělo.

Nikita Ochalčuk scházel, jako by se v jeho útrobách byla zahnízdila vražedná nemoc. Jeho hřmotná postava se schýlila, ztenčila, scvrkla na vratké tělo chorého starce, jeho rudohnědé selské tváře zhubly, zpopelavěly a v jich středu hořely malé, červené skvrny; plížil se malátně na slabých, v kolenech pokleslých nohou a pod skloněným čelem klopil víčka hluboce vpadlých očí, skrývaje jejich zimničný, nepokojný lesk.

Rytmistr poslal jej několikráte k lékaři. Avšak Nikita Ochalčuk večer potom vždy vzpřímen a s jasnou tváří lhal: »Poslušně hlásím, pane rytmistře, že jsem zdráv.« Rytmistr pak na něho pohlédnul a opravdu se mu zdálo, že chlopovi ničeho není.

Jen jednou — bylo již jaro, a slunce právě se vyprostilo z objetí žlutých mraků dubnové přeháňky a vhodilo na tvář Nikity Ochalčuka hrst své záře — zakroutil rytmistr hlavou, a když Nikita Ochalčuk vyšel, prohodil k paní: »Bojím se, že si ten chlop uhnal souchotiny.«

Paní, která přikročila k oknu a dívala se, jak se nový mrak žene za sluncem, neodpověděla.

Ale po chvíli se obrátila a usedajíc naproti rytmistrovi řekla:

»Rozmyslila jsem se: odjedu již dříve. Bude dobře, poohlédnu-li se trochu v Berlíně, dříve než nastoupím engažmá.«

Rytmistr se usmál. »Jak si přeješ, má drahá! Víš, že dokud jsem svoboden, s radostí jsem ti hostitelem. Jak si přeješ.«

»Ano, odjedu zítra. Ranním vlakem.«

Vrátili se toho večera záhy domů. Paní složila svá zavazadla, a když Nikita Ochalčuk odnášel z pokoje pánovy střevíce, pravil rytmistr: »Zítra nás vzbudíš již o páté. Paní odjede.«

Nikita Ochalčuk srazil poslušně ostruhy a odnesl střevíce do své komory. Tam mu však vypadly z ruky, a musil usednouti na kavalec, jak se mu nohy třásly. »Paní odjede,« šeptal si, nechápaje ještě, co tato dvě slova pro něho znamenají. Pak najednou měl pocit, jako by stěny komory kolem něho se rozkolísaly a on se řítil do strašné, bezedné propasti. Sklesnul bokem na slamník a upadl do mdloby.

Ráno ho probudilo z těžkého spánku rytmistrovo volání: »Nikito, Nikito!«

Vyskočil a přemáhaje svoji slabost, vešel do ložnice. Pán i paní byli již vzhůru a chvatně se oblékali.

»Kde vězíš, psí krvi? Je šest hodin pryč, chlope mizerný! Běž na ulici, stojí-li tam objednaný vůz! Číslo dva tisíce jedenáct!«

Nikita Ochalčuk běžel na ulici. Pustou

hlavou mu hučelo zlostným pánovým hlasem: Dva tisíce jedenáct. Na ulici opravdu stál kočár, a ač byl již den, hořela na něm svítilna s červeným číslem 2011. Tu teprve Nikita Ochalčuk pochopil: v tomto voze paní odjede. Jako přimrazen zůstal státi ve dveřích domu, s vyděšeným pohledem upiatým na červené číslo svítilny.

Přistoupil k němu kočí vozu a hovořil cosi, dívaje se na hodinky. Nikita Ochalčuk se mlčky obrátil a pomalu vystupoval zpět po schodech, přidržuje se mosazné tyče zábradlí. Nahoře přede dveřmi uvítal jej rytmistr novým spíláním a ukázal na hromadu zavazadel, jež sám byl ve spěchu vynesl na chodbu: »Rychle, dones to na vůz!«

Nikita Ochalčuk s mechanickou poslušností odvlekl jeden vak po druhém na ulici, a když byl vozkovi podal poslední kus k uložení v kočáře, opřel se, k smrti znaven, o zeď. Přivřenýma očima hleděl na koně, zapřažené do kočáru, přikryté kostkovanou dekou a stojící se schlípenými hlavami, prohnutými koleny bez hnutí na mokrém dláždění. Hleděl na ně chvíli tupě, bezmyšlenkovitě, pak se mu pohled svezl zase na bledě svítící kočárovou lampu s červeným číslem. A zase mu pustou hlavou hučelo toto číslo, jakoby vyslovováno pánovým zlým hlasem, který se zdál nepochopitelným způsobem nabývati červené barvy.

Potom spatřil náhle pána a paní, jak vstupují do vozu. Paní v hnědém cestovním

plášti a černém kloboučku s hustým bílým závojem, jímž bylo viděti jen její modré oči a růžovost jejích tváří, usedla rychle a hrabala drobounkými prstíky v kabelce. Zdvihla hlavu a zavolala svým malým, zpívavým hláskem: »Nikito —«

Nikita Ochalčuk se namáhavě napřímil a pohleděl na paní neklidnýma očima, jichž pohaslý lesk počal oživovati nejasnou ještě vzpomínkou. Paní kynula mu sevřenou rukou, a rytmistr řekl nevrle: »Nu, přistup, když tě paní volá!« Přistoupil poslušně, a paní vztáhla k němu ruku. »Adieu, Nikito —« řekla, a Nikita Ochalčuk, který sáhl bezděky po její ruce, ucítil v prstech složenou bankovku. Kočí nahnul se s kozlíku nad koně, strhl s nich kostkovanou pokryvku, usadil se zase, mlaskl a vůz se prudce rozejel.

A tu teprve Nikita Ochalčuk, ztrativ náhle paní s očí, přišel k vědomí: paní odjela. Zmocnil se ho bolestný zmatek. Slyšel ještě dupot koní kočáru, vzdalujícího se rychle po mokré, v slunci se třpytící dlažbě a viděl bílou kokardu vzadu na černém paninině kloboučku svázaného závoje. Učinil několik kroků za kočárem, ale hned pochopil, že by marně běžel, že nikdy již nedostihne a nespatří paní, že nadobro zmizela z jeho života do slunečního jasu jarního jitra. Jako smrtelně zraněný vlk zavyl bolestně, shroutil se na chodník a tloukl se v zoufalém, bolestném vzteku pěstěma do hlavy. Sběhl

se kolem něho hlouček ranních chodců a dotíral na něho otázkami. Přiběhl domovník, zdvihl pošlapanou bankovku a přesvědčiv se, že si toho nikdo nepovšimnul, schoval ji do kapsy, prodral se k zuřícímu hulánovi a poučil bezradně kolemstojící: »Je z našeho domu, dostal epileptický záchvat. Tu nutno především držeti mu ruce a nohy, aby se nepotloukl.« A samaritánsky se chápal pěstí Nikity Ochalčuka, které stále ještě vztekle bušily do hlavy.

Nikita Ochalčuk se zarazil, pohlédl překvapeně na domovníka a ostatní lidi a v zmatku sklopil hlavu.

»Už je dobře!« prohlásil domovník a pomohl hulánovi vstát. Lidé se rychle rozcházeli, a Nikita Ochalčuk dal se klidně odvésti do své komory. Domovník, mysle vděčně na bankovku, jíž nikdo nepohřešil, uložil zapatičtělého hulána do jeho lůžka, i džbán vody postavil vedle něho na židli. A když později zahlédl na schodech pana rytmistra hraběte Kwiatkowskiho, pospíšil za ním a pověděl mu, jak zlý epileptický záchvat jeho sluha prodělal a jak on se o něho postaral.

Rytmistr kroutě hlavou, vešel do komory a nalezl Nikitu v povážlivém stavu: jektal v horečce zuby a nepoznal svého pána. Rytmistr dal zavolati lékaře a na jeho radu ihned odvezl Nikitu Ochalčuka drožkou do nemocnice.

Po třech nedělích se Nikita Ochalčuk zdráv vrátil k svému pánovi. Jako dříve

uklízel pánovy dva pokoje, pečlivě leštil jeho boty a k večeru po práci stával před domem, opřen o křídlo domovních dveří a dívaje se na tisíce míjejících neznámých lidí. Avšak jeho tmavé oči nebyly již klidně vážné: nepokojně, číhavě leskly se v hlubokých důlcích. Neboť Nikita Ochalčuk nezapomněl paní, a dívaje se do pouličního shonu, byl stále připraven, že zahlédne černý klobouček a spatří pod ním hustou sítí bílého závoje paniny modré oči a růžová líčka. Avšak marně čekal. Nikdy již nespatřil paní, která zmizela z jeho života do slunečního jasu jarního jitra.

Jednou vyšel si Nikita Ochalčuk procházkou do kasáren k Janu Lesznickimu. Potřásli si rukama, Jan Lesznicki lhostejně vyslovil své podivení, že Nikita Ochalčuk tak dlouho se nedal viděti, Nikita Ochalčuk řekl cosi o málu času a vstoupil do stáje k pánovým koním; potřepal je a dal jim po kostce cukru. Když zase přišel před stáj, prohodil Jan Lesznicki, cídě řetízkem udidlo: »Nu, tak, ještě 27 dní. Těšíš se?«

Nikita Ochalčuk hned nerozuměl.

»Nu — což nepočítáš? Za dvacet sedm dní jedeme přece domů!« řekl Jan Lesznicki.

Nikita Ochalčuk hleděl na něho uleknut. Potom se beze slova otočil a pomalu odcházel. Jan Lesznicki se za ním díval, dokud nezašel do průjezdu hlavní budovy, pak pokrčil rameny a řekl si: »Muskal pitomý!«

Avšak Nikita Ochalčuk šel domů velmi vzrušen. Opravdu až nyní vzpomněl, že brzy již doslouží a vrátí se do Chorzelówky. Hle — vždyť je již bezmála konec léta! Kdyby pán sloužil u pluku, byli by teď ve velkých manévrech — na ulici sotva lze vojáka zahlédnouti, všechno je v manévrech — a po manévrech narukují rekruti a tříletí půjdou domů. I on půjde. Do Chorzelówky.

Nikita Ochalčuk zvolnil ještě více své kroky. Byl již na okružní třídě, kolem něho hemžily se tisíce lidí, hřměly a zvonily tramvayové vozy, řítily se houkající, třaskající automobily, pádila v ostrém klusu spřežení kočárů, ale Nikita Ochalčuk všeho toho neviděl, neslyšel: kráčel zcela tichou uličkou mezi krajními chalupami Chorzelówky, viděl malá, čtverhranná okénka v nízkých, lepenicových zdech za zahrádkami s hustými slivkovými stromy a bujným bodláčím a kozím pyskem, kráčel pomalu jen co noha nohu mine a vše kolem bylo tak známé a zase cizí, podivné a smutné. Nikita Ochalčuk zastavil se před třípatrovým domem a myslil, že stojí před chalupou Ivana Rachmistrjuka, a čekal, že vyjde Manja, žďuchne ho do boku a řekne: »Nu což, co stojíš?« Avšak Manja nevyšla, a pojednou Nikita Ochalčuk poznal, proč je všechno tak cizí, podivné a smutné: nečeká na Manju před Rachmistrjukových chalupou v Chorzelówce, ale stojí na místě, kde naposledy viděl paní, která už nikdy, nikdy se nevrátí.

S podzimem přibyl Nikita Ochalčuk do Chorzelówky.

Oženil se Manjou Rachmistrjukovou, ale neprodal polí a nevystěhoval se do Ameriky, aby pracoval a zbohatnul. Pil jenom, strašně pil vodku, a přicházeje z propinace domů, bil Manju, která mu rodila dítě za dítětem.

DOHRA

HRA O 1 DĚJSTVÍ